

Ewa Chorowska-Kasperlik

Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach

REALIZACJA PRAW WYNIKAJĄCYCH Z POCHODNYCH INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH W ŚWIETLE WSPÓŁMIERNOŚCI PRZYCHODÓW I KOSZTÓW OSÓB FIZYCZNYCH PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ

Wprowadzenie

Problem rozliczania wyniku podatkowego z tytułu realizacji praw wynikających z pochodnych instrumentów finansowych dotyczy osób fizycznych lub spółek osobowych prowadzących działalność gospodarczą, w ramach której są wykorzystywane pochodne instrumenty finansowe¹, takie jak opcje walutowe, umowy forward, swapy itp. Przyczyna problemów podatników podatku dochodowego od osób fizycznych w zakresie sposobu rozliczania wyniku na pochodnych instrumentach finansowych tkwi w ustaleniu źródła przychodów, w ramach którego należy rozliczać ten wynik. Powstaje pytanie, czy właściwym źródłem jest pozarolnicza działalność gospodarcza, czy też źródłem tym są kapitały pieniężne. Należy podkreślić, że wykładnia przepisów dotyczących tego zagadnie-

---

¹ Dla potrzeb bilansowych pochodne instrumenty finansowe zostały zdefiniowane w regulacjach krajowych i międzynarodowych. W zakresie polskiego prawa bilansowego jest to przede wszystkim Ustawa z dnia 29.09.1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2013 r., poz. 330) oraz Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 12.12.2001 r. w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych (Dz.U. z 2001 r. Nr 149, poz. 1674 z późn. zm.). Do rachunkowości instrumentów finansowych odnoszą się również regulacje międzynarodowe.

nia prezentowana w indywidualnych interpretacjach podatkowych jak również w orzeczeniach sądów administracyjnych nie jest niestety jednolita.

Celem artykułu jest polemika z argumentacją dotyczącą ustalania źródeł przychodów dla opodatkowania wyniku podatkowego na pochodnych instrumentach finansowych, w przypadku gdy transakcje takie są zawierane przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

1. Działalność gospodarcza i kapitały pieniężne – dwa różne źródła przychodów

Osoby fizyczne lub spółki osobowe, prowadząc działalność gospodarczą o różnym profilu, realizują transakcje wyrażone w walutach obcych m.in. z kontrahentami zagranicznymi. W celu ograniczenia ryzyka związanego z wahaniami kursów walutowych, przedsiębiorcy ci zabezpieczają się, korzystając z możliwości jakie dają pochodne instrumenty finansowe, zawierając przykładowo kontrakty na opcje walutowe, umowy forward, swapy² itp. W momencie rozliczenia danego kontraktu czy umowy, czyli realizacji praw wynikających z pochodnych instrumentów finansowych powstają przychody i koszty oraz jest generowany dochód bądź strata podatkowa. Problematyczne jest jednak, do jakiego źródła przychodów przedsiębiorcy ci powinni przypisać osiągnięte przychody/poniesione koszty. Czy źródłem tym jest pozarolnicza działalność gospodarcza, czy też kapitały pieniężne. Ma to zasadnicze znaczenie, bowiem wiąże się z wielkością dochodu/straty z działalności gospodarczej, a co za tym idzie i wysokością należnego podatku dochodowego. Zgodnie z art. 17, ust. 1, pkt 10 Ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych³ (dalej Updof) do przychodów z kapitałów pieniężnych zalicza się m.in. przychody z odpłatnego zbycia pochodnych instrumentów finansowych oraz z realizacji praw z nich wynikających. Na podstawie art. 30b, ust. 1 Updof uzyskane z tego tytułu przychody są opodatkowane w wysokości 19% dochodu i przychodów takich nie można łączyć z przychodami z działalności gospodarczej. Przepisu tego nie stosuje się jednak, jeśli odpłatne zbycie pochodnych instrumentów finansowych oraz realizacja praw z nich wynikających następuje w wykonywaniu działalności gospodarczej (art. 30b, ust. 4 Updof).

² Por. P. Czajor: Rachunkowość instrumentów finansowych, MSSF, polskie prawo bilansowe, regulacje podatkowe. ODDK, Gdańsk 2010; W. Tarczyński: Instrumenty pochodne na rynku kapitałowym. PWE, Warszawa 2003; Finansowe instrumenty pochodne. Red. J. Grzywacz. SGH, Warszawa 2009; H. Morawska, J. Truszkowski: Finansowe instrumenty pochodne, ryzyko, wycena i strategie. Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego, Poznań 2009.

³ Ustawa z dnia 26.07.1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych. Dz. U. z 2012 r., poz. 361 ze zm.

Na początek warto zdefiniować pochodne instrumenty finansowe i rozważyć jakiemu celowi służy zawieranie tego rodzaju kontraktów w ramach prowadzonej działalności gospodarczej. Pochodne instrumenty finansowe dla celów bilansowych definiuje się jako wiążące kontrakty na zakup/sprzedaż w przyszłości aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych bądź na wymianę określonych płatności⁴. Natomiast zgodnie z definicją zawartą w art. 5a, pkt 13 Udpof – ilekroć w Ustawie jest mowa o pochodnych instrumentach finansowych, oznacza to instrumenty finansowe, o których mowa w art. 2, ust. 1, pkt 2 Ustawy o obrocie instrumentami finansowymi⁵. Nie ulega więc wątpliwości, że z punktu widzenia badanego zagadnienia chodzi o swapy, kontrakty na opcje walutowe, umowy forward itp. Kluczowa dla rozstrzygnięcia problemu, do jakiego źródła przychodów należy zaliczyć przychody/koszty związane z realizacją praw wynikających z pochodnych instrumentów finansowych, jest zatem odpowiedź na pytanie jak należy rozumieć użyty przez ustawodawcę w art. 30b, ust. 4 Udpof zwrot „w wykonywaniu działalności gospodarczej”. Załóżmy, że rozpatrujemy sytuację podatnika, który w ramach prowadzonej działalności gospodarczej nie zajmuje się profesjonalnym obrotem instrumentami finansowymi, a jedynie zawiera opcje, kontrakty terminowe, umowy forward czy swapy w celu zminimalizowania ryzyka kursowego w związku z prowadzoną działalnością eksportową lub importową towarów, produktów, materiałów. Kontrakty na pochodnych instrumentach finansowych realizuje z rachunku bankowego utrzymywanego w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą i kontrakty te nie byłyby zawierane, gdyby nie prowadził działalności gospodarczej (nie istniałaby taka potrzeba). Kontrakty/umowy dotyczące pochodnych instrumentów finansowych są zatem zawierane w ramach prowadzonej przez przedsiębiorcę działalności gospodarczej, w celu zabezpieczenia przed niekorzystnymi zmianami kursów walutowych, a tym samym sprzyjają ograniczeniu ryzyka tej działalności, przez co służą osiągnięciu przychodów lub zachowaniu/zabezpieczeniu źródła przychodów, jakim jest działalność gospodarcza. Mają zatem z tą działalnością bezpośredni związek, także poprzez fakt, że realizacja tych kontraktów następuje z rachunku bankowego związanego z działalnością gospodarczą, a nie z prywatnych środków właścicieli.

Co do zasady, przychody z odpłatnego zbycia pochodnych instrumentów finansowych i realizacji praw z nich wynikających są zaliczane do źródła przy-

⁴ M. Frendzel: Rachunkowość instrumentów finansowych w świetle regulacji krajowych i międzynarodowych. Stowarzyszenie Księgowych w Polsce, Warszawa 2010, s. 137.

⁵ Ustawa z dnia 29.07.2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi. Dz. U. z 2010 r. Nr 211, poz. 1383 ze zm.

chodów, jakim są kapitały pieniężne (art. 17, ust. 1, pkt 10 Updof). Jednak zgodnie z art. 30b, ust. 4 Updof, jeżeli odpłatne zbycie pochodnych instrumentów finansowych następuje w wykonywaniu działalności gospodarczej, to osiągnięty przychód należy zakwalifikować do przychodów z działalności gospodarczej. Warunkiem koniecznym do takiej kwalifikacji jest to, by odpłatne zbycie pochodnych instrumentów finansowych oraz realizacja praw z nich wynikających następowała w wykonywaniu działalności gospodarczej⁶. Pozostaje zatem ustalić czy zwrot zastosowany przez ustawodawcę art. 30, ust. 4 Updof „w wykonywaniu działalności gospodarczej” należy utożsamiać z pojęciem „jest przedmiotem działalności gospodarczej”.

2. Wykonywanie działalności gospodarczej a przedmiot działalności gospodarczej

Rozróżnienie pojęć „w wykonywaniu działalności gospodarczej” i „jest przedmiotem działalności gospodarczej” jest zatem kluczowe, bowiem pozwoli na ustalenie właściwego źródła przychodów i opodatkowania transakcji na pochodnych instrumentach finansowych.

Wykładnia literalna znaczenia zwrotu „w wykonywaniu działalności gospodarczej” prowadzi do wniosku, że nie obejmuje on wyłącznie tych czynności, które mieszczą się w przedmiocie działalności, czyli nie powinien być interpretowany zawężająco. Nie dotyczy on zatem tylko tych podatników, którzy prowadzą działalność gospodarczą polegającą na profesjonalnym obrocie pochodnymi instrumentami finansowymi. Zwrot ten należy interpretować w ten sposób, że obejmuje on wszystkie czynności, które pozostają w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą, niezależnie od rodzaju tej działalności (handlowa, usługowa itd.).

Wykładnia językowa zwrotu „w wykonywaniu działalności gospodarczej” prowadzi z kolei do wniosku, że wykonywać działalność gospodarczą oznacza tyle, co prowadzić działalność gospodarczą, czyli podejmować czynności w wykonywaniu działalności gospodarczej. Do czynności tych można zaliczyć wszelkie czynności związane z wykonywaniem i prowadzeniem tej działalności. Będą one zatem obejmować wszelkie działania przedsiębiorcy, które w sposób zorganizowa-

⁶ Problemy związane z opodatkowaniem transakcji na pochodnych instrumentach finansowych w przypadku osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą przedstawiają m.in.: A. Woźniak: Opodatkowanie transakcji pochodnymi instrumentami finansowymi. „Rachunkowość” 2012, nr 1; P. Maksymiuk: Działalność gospodarcza a opcje walutowe, <http://www.podatki.egospodarka.pl/57259,Dzialalnosc-gospodarcza-a-opcje-walutowe> [06.06.2013]; B. Pyzel: Opodatkowanie instrumentów finansowych. ODDK, Gdańsk 2007.

ny i ciągle zmierzają do osiągnięcia przychodów lub zachowania i zabezpieczenia źródła przychodów. Zawieranie kontraktów na opcje walutowe, umów forward, swapów to działania (czynności) przedsiębiorcy, które spełniają ww. warunki, są zatem bowiem podejmowane w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą i w ramach tej działalności, służą jej i tak jak wszelkie inne racjonalne i gospodarne działania przedsiębiorcy zabezpieczają to źródło przychodów⁷.

Zwrot „w wykonywaniu działalności gospodarczej” nie powinien być utożsamiany ze zwrotem „jest przedmiotem działalności gospodarczej”. Ustawodawca rozróżnia te dwa pojęcia, o czym świadczy fakt, że pojęciem „jest przedmiotem działalności gospodarczej” posługuje się np. w art. 30a, ust. 1, pkt 1, art. 30e, ust. 6, pkt 1, art. 23, ust. 1, pkt 1 Updof. Wynika z tego wniosek, że dla ustawodawcy pojęcia te mają różne znaczenia, co w konkretnej sytuacji kwalifikowania przychodów z realizacji praw z pochodnych instrumentów finansowych ma fundamentalne znaczenia dla podatnika.

3. Interpretacje organów podatkowych i orzecznictwo sądów administracyjnych w przedmiocie źródeł przychodów

Indywidualne interpretacje, wydawane przez organy podatkowe, w przedmiocie źródeł przychodów z realizacji praw wynikających z pochodnych instrumentów finansowych, nie są korzystne dla podatników.

Przykładowo, w interpretacji indywidualnej wydanej przez Dyrektora Izby Skarbowej w Poznaniu w dniu 01.10.2010 r.⁸ organ uznał, że pomimo, iż podatnik przeprowadzał transakcje zabezpieczające ryzyko kursowe w ramach firmowego rachunku bankowego i dodatkowo zakres jego działalności gospodarczej, zgłoszony do ewidencji działalności gospodarczej, obejmował prowadzenie pozostałej finansowej działalności usługowej, przedsiębiorca ten nie może rozliczać różnic kursowych związanych z realizowanymi transakcjami na pochodnych instrumentach finansowych w ramach działalności gospodarczej. Argumentacja organu skupiła się wokół definicji działalności gospodarczej wynikającej z Ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Organ wywiódł, że zawieranie kontraktów typu forward, swap czy opcji, w zakresie w jakim dotyczy własnych instrumentów finansowych nie stanowi działalności

⁷ Podobne stanowisko prezentuje J. Sekita: *Opodatkowanie dochodów osób fizycznych z inwestowania i lokacji majątku*. Wolters Kluwer Polska-ABC 2011, s. 365.

⁸ Interpretacja indywidualna Dyrektora Izby Skarbowej w Poznaniu w dniu 01.10.2010 r., nr ILPB1/415-943/10-2/AG.

gospodarczej, dlatego czynności te nie mogą być klasyfikowane jako działalność usługowa czy handlowa, gdyż istotą tejsze działalności jest wykonywanie czynności na rzecz osób trzecich⁹. Prowadzi to do wniosku, że definicja działalności gospodarczej przyjęta w Ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych jest niejasna i może być różnie interpretowana.

Innym argumentem podnoszonym przez ograny podatkowe w niekorzystnych dla podatników interpretacjach indywidualnych jest uznanie, że regulacje art. 30b, ust. 4 Updof odnoszą się wyłącznie do sytuacji, gdy przedmiotem działalności gospodarczej podatnika jest obrót pochodnymi instrumentami finansowymi (realizacja praw z nich wynikających). Ocena stanu prawnego wynikającego z analizowanych przepisów prezentowana w orzeczeniach sądów administracyjnych również nie jest jednolita. Przykładowo WSA w Gliwicach w wyroku z dnia 14.12.2009 r.¹⁰ stwierdził, że: „Realizacja praw z pochodnych instrumentów finansowych następuje w wykonywaniu działalności gospodarczej, o której mowa w art. 30b, ust. 4 ustawy podatkowej, w sytuacji gdy przedsiębiorca, prowadzący działalność w innym zakresie niż działalność maklerska, posługuje się dostępnymi mu instrumentami finansowymi wykorzystując środki pieniężne uzyskane w wykonywaniu działalności gospodarczej. Dlatego też twierdzenie organu podatkowego (...), że Wnioskodawca jako podmiot niebędący firmą inwestycyjną, bez posiadania stosownego zezwolenia, bez odpowiedniego wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego nie prowadził działalności gospodarczej w zakresie obrotu pochodnymi instrumentami finansowym, a przez to nie dokonywał odpłatnego zbycia pochodnych instrumentów finansowych oraz nie realizował praw z nich wynikających w wykonywaniu działalności gospodarczej nie znajdował uzasadnienia”.

Warto zaakcentować, że zgodnie z Ustawą o obrocie instrumentami finansowymi¹¹, dokonującymi obrotu instrumentami finansowymi są nie tylko firmy inwestycyjne (maklerzy), lecz również inne podmioty, o których mowa w art. 70 omawianej Ustawy, zawierające transakcje na rynkach kontraktów terminowych w ramach prowadzonej działalności gospodarczej lub nabywające bądź zbywające instrumenty na własny rachunek, w przypadku prowadzenia działalności gospodar-

⁹ Podobne stanowisko zajął Dyrektor Izby Skarbowej w Katowicach w interpretacji indywidualnej z dnia 06.11.2012 r., nr IBPBI/1/415-943/12/BK.

¹⁰ Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach z 14.12.2009 r. (sygn. akt I SA/Gl 544/09).

¹¹ Ustawa z dnia 29.07.2005r o obrocie instrumentami finansowymi. Dz. U. z 2010 r. Nr 211, poz. 1383 ze zm.

czej w innym zakresie niż działalność maklerska¹². Innym korzystnym dla podatników Updof jest wyrok WSA we Wrocławiu z dnia 24.02.2010 r.¹³, w którym dokonując wykładni językowej, posiłkując się domniemaniem języka potocznego sąd zinterpretował zwrot „w wykonywaniu działalności gospodarczej” i wskazał, że należy go wiązać ze zwrotem „prowadzenie działalności gospodarczej”. Sąd odwołał się również do wykładni systemowej, wskazując m.in., że odsetki od środków na rachunkach bankowych zaliczono do przychodów z działalności gospodarczej na podstawie art. 14, ust. 2, pkt 5 Updof. Odsetki te co do zasady stanowią przychody z kapitałów pieniężnych na podstawie art. 17, ust. 1, pkt 2 Updof, o ile nie dotyczą środków pieniężnych związanych z działalnością gospodarczą.

Kolejnym orzeczeniem jest wyrok NSA z dnia 26.06.2012 r.¹⁴. Sąd stwierdził, że z żadnych przepisów nie wynika, że stosowanie art. 30b, ust. 4 Updof odnosi się wyłącznie do sytuacji, w której przedmiotem działalności gospodarczej jest obrót pochodnymi instrumentami finansowymi, co oznacza, że można przyjąć, że przepis ten dotyczy każdej działalności gospodarczej, w wykonywaniu której następuje realizacja praw z pochodnych instrumentów finansowych.

Podobne rozstrzygnięcia w zakresie kwalifikowania do źródła przychodów, jakim jest działalność gospodarcza przychodów z realizacji praw z pochodnych instrumentów finansowych powstających w ramach tej działalności, ale niestanowiących jej przedmiotu, można odnaleźć w innych korzystnych dla podatników wyrokach sądowych¹⁵. Niestety istnieje również wiele niekorzystnych dla podatników rozstrzygnięć sądowych w analizowanym zakresie. Niejednolita linia interpretacyjna omawianego zagadnienia prezentowana przez organy podatkowe i sądy administracyjne sprawiła, że podatnicy oczekiwali na stanowisko Ministerstwa Finansów w omawianej sprawie, które pojawiło się dopiero w marcu 2012¹⁶ jako odpowiedź na interpelację poselską¹⁷. Stanowisko Mini-

¹² Oznacza to, że określone czynności zaliczane do działalności maklerskiej mogą być wykonywane przez inne podmioty niż firmy inwestycyjne, czyli przepis odnosi się np. do sytuacji, w której przedsiębiorca prowadzący działalność produkcyjną zawiera na własny rachunek kontrakty na opcje walutowe, aby zminimalizować straty z tytułu zmiany kursów walutowych.

¹³ Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu z dnia 24.02.2010 r., sygn. akt I SA /Wr 1424/09.

¹⁴ Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 26.06.2012 r., sygn. akt II FSK 2525/10.

¹⁵ Są to przykładowo: wyrok WSA w Olsztynie z dnia 10.11.2010 r. (sygn. akt I SA/Ol/566/10), wyrok WSA we Wrocławiu z 14.10.2011 r. (sygn. akt I SA/Wr/ 969/11), wyrok WSA w Łodzi z dnia 01.06.2011 r. (sygn. akt.I/SA/Łd/ 526/11). Wyrok WSA w Poznaniu z dnia 15.06.2010 r. (sygn. akt I SA /Po/295/10).

¹⁶ Odpowiedź podsekretarza stanu w Ministerstwie Finansów – z upoważnienia ministra – na interpelację nr 2323 w sprawie opodatkowania przedsiębiorców podatkiem dochodowym (22.03.2012), <http://www.sejm.gov.pl/sejm7.nsf/InterpelacjaTresc.xsp?key=6FC76BD6>.

¹⁷ Interpelacja poselska Posła Waldemara Ślugockiego z dnia 29.02.2012 nr SPS-023/-2323/12.

sterstwa Finansów dotyczyło problemu rozliczenia straty z opcji walutowych przez osobę fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą. Z odpowiedzi ministerstwa finansów wynika, że przychody związane z obrotem pochodnymi instrumentami finansowymi tylko wyjątkowo kwalifikuje się do przychodów z działalności gospodarczej. Występuje to tylko wtedy, gdy obrót taki jest przedmiotem działalności gospodarczej¹⁸. Warto podkreślić, że tego rodzaju działalność wymaga zezwolenia udzielonego na podstawie przepisów Ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, co wynika z przepisów Ustawy o swobodzie działalności gospodarczej¹⁹. Ministerstwo nie widzi również potrzeby zmiany przepisów w zakresie doprecyzowania definicji działalności gospodarczej, jak i przepisów dotyczących kwalifikowania do określonych źródeł przychodów ze sprzedaży pochodnych instrumentów finansowych i realizacji praw z nich wynikających.

Wydaje się zatem, że od momentu prezentacji stanowiska Ministerstwa Finansów w omawianej sprawie, niejednolita jak dotąd linia interpretacyjna organów podatkowych, będzie zmierzać w kierunku z nim zgodnym.

Podsumowanie

Zdaniem Autorki przychody/koszty będące skutkiem realizacji praw wynikających z pochodnych instrumentów finansowych zawieranych w ramach działalności gospodarczej przez przedsiębiorcę będącego osobą fizyczną, prowadzącego działalność gospodarczą inną niż obrót pochodnymi instrumentami finansowymi, należy uznać za przychody/koszty ze źródła, jakim jest działalność gospodarcza, a nie ze źródła „kapitały pieniężne” w przypadku, gdy są spełnione następujące warunki:

1. Zawieranie kontraktów na opcje walutowe, umów forward, swapów i innych tym podobnych pochodnych instrumentów finansowych służy ograniczeniu ryzyka działalności gospodarczej poprzez obniżenie ryzyka związanego z wahaniami kursów walutowych. Czynności te służą działalności gospodarczej, są z nią nierozdzielnie związane, a przez to należy uznać, że są wykonywane w toku jej prowadzenia.

---

¹⁸ Zdaniem Ministerstwa Finansów realizacja praw z pochodnych instrumentów finansowych powinna być rozliczana odrębnie, tj. w ramach źródła kapitały pieniężne, „(...) także wówczas gdy obrót tymi instrumentami jest ekonomicznie uzasadniony w prowadzeniu działalności gospodarczej, ale nie następuje w wykonaniu tej działalności, a tylko w związku z nią”.

¹⁹ Ustawa z dnia 02.07.2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej. Dz. U. z 2010 r. Nr 220, poz. 1447 ze zm.

2. Rozliczenia transakcji na pochodnych instrumentach finansowych jest dokonywane poprzez środki zgromadzone na rachunku bankowym przedsiębiorcy (stanowiących majątek jego przedsiębiorstwa), a nie z jego osobistych środków.
3. Transakcje na instrumenty pochodne nie są zawierane w celach spekulacyjnych.
4. Zwrotu „w wykonywaniu działalności gospodarczej” użytego w art. 30b, ust. 4 Updof nie można utożsamiać ze zwrotem „jest przedmiotem działalności gospodarczej”, gdyż dla ustawodawcy pojęcia te mają różne znaczenia. Gdy ustawodawca zamierza zaakcentować, że w danym przepisie Updof chodzi o przedmiot działalności gospodarczej, wtedy posługuje się właśnie tym pojęciem.

Argumentem przemawiającym za kwalifikacją przychodów/kosztów z realizacji praw z pochodnych instrumentów finansowych zawieranych w ramach działalności gospodarczej do źródła jej przychodów jest również fakt, że przyjęcie odmiennego stanowiska prowadziłoby do naruszenia zasady równości podatników wobec prawa. Zgodnie bowiem z Updop²⁰ podatnicy podatku dochodowego od osób prawnych mają możliwość rozliczania wszelkich przychodów i kosztów w ramach działalności gospodarczej, ponieważ w Ustawie tej nie ma podziału na źródła przychodów. Odmiennie potraktowanie podatników będących osobami fizycznymi i podatników podatku dochodowego od osób prawnych prowadzi do dyskryminacji przedsiębiorców będących osobami fizycznymi, zważywszy na brak zasadności kryterium tego zróżnicowania.

Literatura

- Czajor P.: Rachunkowość instrumentów finansowych, MSSF, polskie prawo bilansowe, regulacje podatkowe. ODDK, Gdańsk 2010.
- Finansowe instrumenty pochodne. Red. J. Grzywacz. SGH, Warszawa 2009.
- Frendzel M.: Rachunkowość instrumentów finansowych w świetle regulacji krajowych i międzynarodowych. Stowarzyszenie Księgowych w Polsce, Warszawa 2010.
- Interpelacja poselska Posła Waldemara Sługockiego z dnia 29.02.2012, nr SPS-023/-2323/12.
- Maksymiuk P.: Działalność gospodarcza a opcje walutowe, <http://www.podatki.egospodarka.pl/57259,Dzialalnosc-gospodarcza-a-opcje-walutowe,1,65,1.html> [06.06.2013].
- Morawska H., Truszkowski J.: Finansowe instrumenty pochodne, ryzyko, wycena i strategie. Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego, Poznań 2009.
- Pyzel B.: Opodatkowanie instrumentów finansowych. ODDK, Gdańsk 2007.

²⁰ Ustawa z dnia 15.02.1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych. Dz. U. z 2011 r. Nr 74, poz. 397.

- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 12.12.2001 r. w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych. Dz. U. z 2001 r. Nr 149, poz. 1674 z późn. zm.
- Sekita J.: Opodatkowanie dochodów osób fizycznych z inwestowania i lokacji majątku. Wolters Kluwer Polska – ABC, 2011.
- Tarczyński W.: Instrumenty pochodne na rynku kapitałowym. PWE, Warszawa 2003.
- Ustawa z dnia 26.07.1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych. Dz. U. z 2012 r., poz. 361 ze zm.
- Ustawa z dnia 15.02.1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych. Dz. U. z 2011 r. Nr 74, poz. 397 ze zm.
- Ustawa z dnia 29.09.1994 r. o rachunkowości. Dz. U. z 2013 r., poz. 330.
- Ustawa z dnia 02.07.2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej. Dz. U. z 2010 r. Nr 220, poz. 1447 ze zm.
- Ustawa z dnia 29.07.2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi. Dz. U. z 2010 r. Nr 211, poz. 1383 ze zm.
- Woźniak A.: Opodatkowanie transakcji pochodnymi instrumentami finansowymi. „Rachunkowość” 2012, nr 1.
- Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 26.06.2012 r., sygn. akt II FSK 2525/10.
- Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach z 14.12.2009 r., sygn. akt I SA/Gl 544/09.
- Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Olsztynie z dnia 10.11.2010 r., sygn. akt I SA/Ol/566/10.
- Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z dnia 15.06.2010 r., sygn. akt I SA /Po/295/10.
- Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu z dnia 24.02.2010 r., sygn. akt I SA /Wr 1424/09.
- Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu z 14.10.2011 r., sygn. akt I SA/Wr/ 969/11.

THE IMPLEMENTATION OF THE RIGHTS ARISING FROM DERIVATIVE FINANCIAL INSTRUMENTS IN THE LIGHT OF MATCHING REVENUES AND EXPENSES OF INDIVIDUAL PERSONS

Summary

Financial derivatives are used in economic activity undertaken not only by legal, but also by individual persons. According to the tax consequences of transactions consisting in implementation of the rights arising from derivative financial instruments, it must first be determined whether the effects of this title shall be settled within the reve-

nue sources which is non-agricultural economic activity or revenue sources from capital gains. The article analyzes the key issue, namely, whether there is any connection of the derivative transaction with a business. The conditions were specified that, in the author's opinion, allow to settle revenues / costs arising from the implementation of the rights of the derivative financial instruments in the course of business, when the turnover in derivative financial instruments is not the subject of this activity.